

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 7/10), a u vezi sa članom 17. Zakona o budžetima u FBiH („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15 i 104/16), na prijedlog Ministarstva finansija, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 148. sjednici, održanoj dana 22.06.2018. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Donose se Smjernice ekonomske i fiskalne politike Zeničko-dobojskog kantona za period 2019. – 2021. godine i čine sastavni dio ovog zaključka.

II.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02-_____/18.
Datum, 22.06.2018. godine
Z e n i c a

PREMIJER

Miralem Galijašević

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo finansija,
1x Svim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave,
1x a/a.

**Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON**

**SMJERNICE EKONOMSKE I FISKALNE POLITIKE
ZA PERIOD 2019. – 2021. GODINE**

Zenica, juni 2018. godine

DIO PRVI - UVOD

Jedan od koraka u procesu pripreme Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2018. godinu, a u skladu sa Zakonom o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ broj: 102/13, 9/14, 13/14, 8/15, 91/15, 102/15 i 104/16), predstavlja dokument Smjernice ekonomske i fiskalne politike, koji sadrži preliminarnu projekciju prihoda i rashoda za pripremu budžeta fiskalne 2019. godine.

Ovaj dokument ima za cilj da poboljša koordinaciju između Vlade Zeničko-dobojskog kantona, općina, grada i izvanbudžetskih fondova, na pripremi Budžeta za 2019. godinu, kao i da osigura okvir planiranja rashoda.

Smjernice pokrivaju slijedeće oblasti:

- makroekonomske pretpostavke i prognoze,
- politike prihoda,
- politike rashoda.

Dokumentacionu osnovu za izradu Smjernica ekonomske i fiskalne politike Zeničko-dobojskog kantona za period 2019. – 2021. godine predstavljaju Makroekonomske projekcije za 2019. - 2021. godinu koje je izradila Direkcija za ekonomsko planiranje pri Vijeću Ministara Bosne i Hercegovine i preliminarne projekcije prihoda dostavljene od strane Federalnog ministarstva finansija.

DIO DRUGI – MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

POGLAVLJE I. SREDNJOROČNE MAKROEKONOMSKE PRETPOSTAVKE I PROGNOZE

Makroekonomski pokazatelji na nivou Bosne i Hercegovine dati su u slijedećem pregledu:

Tabela 1. Makroekonomski pokazatelji za period 2019.-2021. godine

Indikator	Zvanični podaci	Projekcije				
	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Nominalni BDP u mil KM	30.862	31.826	33.266	34.909	36.685	38.652
Nominalni rast u %	4,0	3,1	4,5	4,9	5,1	5,4
BDP deflator (prethodna godina = 100)	101,1	100,1	101,3	101,4	101,3	101,7
Realni BDP u mil KM (prethodna godina = 100)	30.531	31.801	32.846	34.435	36.202	37.995
Realni rast u %	2,9	3,0	3,2	3,5	3,7	3,6
Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u %	-1,1	1,3	1,6	1,5	1,6	1,4
Potrošnja u mil KM	30.042	30.832	31.773	32.793	33.764	34.775
Realni rast u %	1,4	1,4	1,8	1,6	1,3	1,4
Vladina potrošnja u mil KM	6.266	6.366	6.494	6.611	6.723	6.831
Realni rast u %	0,1	0,1	0,8	0,3	0,2	0,1
Privatna potrošnja u mil KM	23.776	24.466	25.280	26.182	27.041	27.945
Realni rast u %	1,8	1,7	2,1	1,9	1,6	1,7
Investicije (bruto) u stalna sredstva u mil KM	5.189	5.479	6.077	6.651	7.249	7.904
Realni rast u %	2,5	5,3	10,6	9	8,4	8,5
Vladine investicije u mil KM	697	764	1.031	1.227	1.472	1.752
Realni rast u %	31,3	7,9	33,4	17,2	18,2	17,2
Privatne investicije u mil KM	4.491	4.716	5.046	5.424	5.777	6.152
Realni rast u %	-0,9	4,9	6,9	7,3	6,2	6,3
Uvoz u mil KM	15.636	17.074	18.162	19.224	20.330	21.521
Nominalni rast u %	2,8	9,2	6,4	5,8	5,8	5,9
Realni rast u %	7	4,7	4,8	3,8	3,6	3,7
Izvoz u mil KM	10.588	11.875	13.007	14.061	15.186	16.432
Nominalni rast u %	7,1	12,2	9,5	8,1	8	8,2
Realni rast u %	9,5	9,1	7,3	6	5,8	5
Nacionalna bruto štednja u % BDP-a	14,4	14,9	15,6	16,4	17,4	18,9
Bilans tekućeg računa u mil KM	-1.435	-1.455	-1.468	-1.568	-1.673	-1.670
Rast u %	-8,9	1,4	0,8	6,8	6,7	-0,1
Bilans tekućeg računa u % BDP-a	-4,7	-4,6	-4,4	-4,5	-4,6	-4,3

Izvor podataka: Direkcija za ekonomsko planiranje, mart 2018. godine

U ovome poglavlju su prikazana makroekonomska kretanja u prethodne četiri godine, te projekcije za tekuću godinu i naredni srednjoročni period, kao i glavni makroekonomski rizici koji bi potencijalno mogli ugroziti projicirani makroekonomski scenarij.

Makroekonomski pokazatelji u periodu 2014. -2017. godina izrađeni su na osnovu svih dostupnih i zvaničnih informacija koje objavljuju relevantne institucije u BiH i Federaciji Bosne i Hercegovine, kao i na osnovu drugih dostupnih materijala, uvažavajući pri tome međunarodne faktore koji utiču na ekonomski razvoj Federacije Bosne i Hercegovine.

U 2017. godini je, prema trenutno raspoloživim podacima, u zemljama Evropske unije zabilježen ekonomski rast od 2,4 %, dok je u zemljama Zapadnog Balkana zabilježen rast od 2,5% u odnosu na 2016. godinu.¹ Takve prilike u eksternom okruženju imale su direktan odraz na ekonomski rast u Bosni i Hercegovini, odnosno u Federaciji Bosne i Hercegovine.

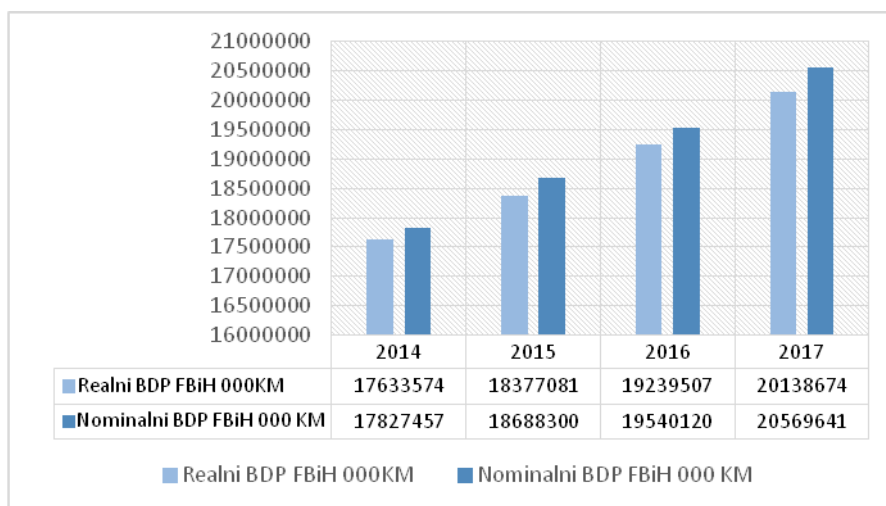
Na osnovu kratkoročnih pokazatelja može se zaključiti da je Bosna i Hercegovina ostvarila rast na nivou prošlogodišnjeg (nominalni rast 3,1%, realni rast 3,0% u 2017. u odnosu na 2016. godinu²), a najznačajniji doprinos tome je ostvaren u domenu privatne potrošnje. Podaci o povećanju broja zaposlenih, povećanju tekućih priliva iz inostranstva, porastu uvoza roba, porastu prometa u maloprodaji kao i povećanje prihoda od indirektnih poreza ukazuju na povećanje privatne potrošnje.

Naziv	2014	2015	2016	2017
BDP (realni rast)	1,5	3,1	2,9	3,1
Indeks industrijske proizvodnje	0,1	2,2	2,6	3,8
Izvoz roba	4,4	6,4	1,8	15,9
Uvoz roba	5,3	3,1	2,3	13,8
Pokrivenost uvoza izvozom	55,8	57,5	57,2	58,3
Stopa registrirane nezaposlenosti	46,9	46,4	45,2	41,5
Indeks potrošačkih cijena	-0.7	-0.7	-1.1	1.7

U Federaciji Bosne i Hercegovine je u periodu od 2014. -2017. godine zabilježen konstantan rast bruto društvenog proizvoda (BDP) po prosječnoj stopi od 2,7%. BDP po glavi stanovnika je u stalnom rastu kroz posmatrani period i na kraju 2016. godine iznosio je 8.857,00 KM dok je u 2014. godini iznosio 8.045,00 KM. Kretanja nominalnog i realnog BDP-a u Federaciji Bosne i Hercegovine u posmatranom periodu prikazana su na sljedećem grafikonu.

¹ Dokument okvirnog budžeta - Makroekonomske projekcije, DEP, mart 2018.

² Ibid.

Nominalni rast BDP-a u Federaciji Bosne i Hercegovine se kroz posmatrani period kretao po stopama od 2,6% u 2014. godini do 5,3% u 2017. godini.³

Makroekonomska perspektiva za period obuhvaćen ovim Smjernicama izrađena je u aprilu i maju tekuće godine, uzimajući u obzir relevantne interne i eksterne pretpostavke koje će imati uticaj na buduća kretanja glavnih makroekonomskih parametara u Bosni i Hercegovini i Federaciji Bosne i Hercegovine. Vanjske su pretpostavke najvećim dijelom preuzete iz posljednjih projekcija Evropske komisije (jesen 2017. godine i zima 2018. godine)⁴, te radnim materijalima Evropske centralne banke, dok su interne pretpostavke bazirane na dostupnim i zvaničnim informacijama relevantnih institucija u Bosni i Hercegovini i Federaciji Bosne i Hercegovine. Projekcije makroekonomskih indikatora Federacije Bosne i Hercegovine za tekuću godinu i naredni srednjoročni period izrađene su od strane Federalnog ministarstva finansija.

U Bosni i Hercegovini se u 2018. godini očekuje dodatno jačanje ekonomskog rasta, te se očekuje da bi stopa realnog rasta BDP-a mogla iznositi 3,2%, sa ključnim osloncem rasta u povećanju domaće tražnje, dok se u periodu od 2019. - 2021. godine očekuje nastavak rasta po prosječnoj stopi od 3,6%.⁵

Projekcije rasta bi trebale imati uporište u očekivanom nastavku pozitivnih ekonomskih prilika u svijetu, kao i u neposrednom okruženju uz pojačani doprinos internih kretanja. U nastavku su prikazane su projekcije odabranih makroekonomskih indikatora u Bosni i Hercegovini za period 2018. - 2021. godina.

Naziv	2018	2019	2020	2021
Bruto domaći proizvod (realni rast)	3,2	3,5	3,7	3,6
Indeks industrijske proizvodnje	5,0	5,7	5,4	5,6
Izvoz roba	9,5	8,1	8,0	8,2
Uvoz roba	6,4	5,8	5,8	5,9
Stope nezaposlenosti	37,8	36,3	34,7	33,3
Stope rasta broja zaposlenih lica	2,7	2,6	2,5	2,5
Indeks potrošačkih cijena	1,6	1,5	1,6	1,4

³ Ibid.

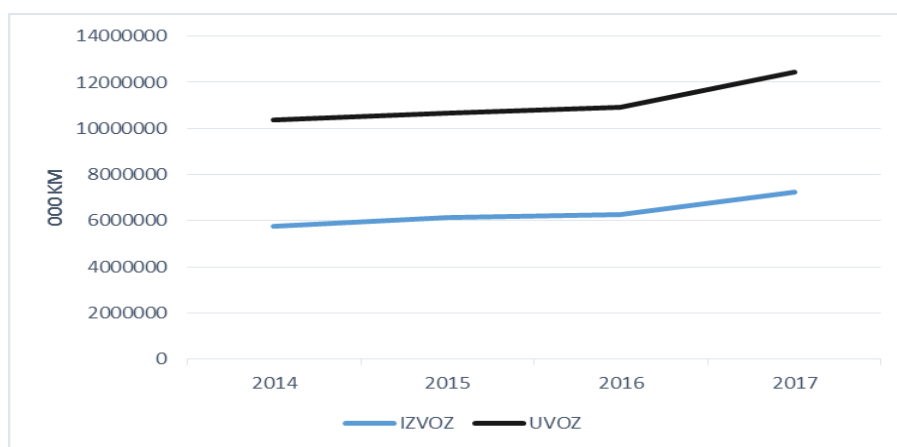
⁴ Evropska komisija, European Economic Forecast, Institutional paper No.073, Winter (Interim) 2018 i European Economic Forecast, Institutional paper No.063, Fall 2017.

⁵ Dokument okvirnog budžeta- Makroekonomske projekcije, DEP, mart 2018.

A. Industrijska proizvodnja

Indeks obima industrijske proizvodnje u Federaciji Bosne i Hercegovine se od 2014. - 2016. godine kretao po stopama od 0,1%, 2,2% te 2,6%. U 2017. godini indeks bilježi dalji rast po stopi od 3,8% u odnosu na prethodnu godinu. Detaljnija analiza industrijske proizvodnje u 2017. godini pokazuje da je proizvodnja u prerađivačkoj industriji, koja po strukturi ima najveći udio u ukupnoj industriji, bilježi rast od 4,6%. Najveći rast proizvodnje ostvaren je u sektoru rudarstva i to 9,8% (kao posljedica konsolidacije rudnika u Federaciji Bosne i Hercegovine) u odnosu na prethodnu godinu, dok je u sektoru snabdijevanja električnom energijom i plinom zabilježen pad od 2,3%. Naime, tokom 2017. godine došlo je do smanjenja proizvodnje u hidroelektranama uzrokovano nepovoljnim hidrološkim uslovima, što je bio i ključni razlog pada proizvodnje u ovom sektoru.

Obim robne razmjene u Federaciji Bosne i Hercegovine se u ovome periodu povećavao i na izвозnoj i na uvožnoj strani. U 2017. godini stopa rasta izvoza u odnosu na prethodnu godinu iznosila je čak 15,9%, dok je u 2016. godini u odnosu na 2015. godinu ista stopa iznosila 1,8%. Porast izvoza posljedica je aktivnosti koje provodi Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Bosne i Hercegovine, posebno u sferi izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, te uspostavljanja bilateralnih odnosa sa drugim državama (Republika Turska, Ruska Federacija). Slična su dešavanja pratila uvožnu stranu vanjskotrgovinskog bilansa, te je stopa rasta uvoza sa 2,3% u 2016. godini porasla na 13,8% u 2017. godini. Pokrivenost uvoza izvozom u 2014. godini iznosila je 55,8%, a u 2017. godini 58,3%.⁶ Kretanja izvoza i uvoza prikazana su na sljedećem grafikonu.

Kada je riječ o strukturi uvoza i izvoza po standardnoj međunarodnoj klasifikaciji, najveće učešće u izvozu Federacije Bosne i Hercegovine odnosi se na grupu industrijskih proizvoda razvrstanih po sirovinama mašine i transportna sredstva, te razni industrijski proizvodi. Najznačajniji vanjskotrgovinski partner Federacije Bosne i Hercegovine je Evropska unija. Najveći izvozni partner je Njemačka, potom Hrvatska, Italija, Austrija i Slovenija. Kada je riječ o uvozu, izuzev Hrvatske, Njemačke i Italije, zemalja EU, među prvih pet partnera nalaze se i Srbija i Kina.

U 2014., 2015. i 2016. godini u Federaciji Bosne i Hercegovine zabilježen je prosječan pad potrošačkih cijena po stopama od 0,7%, 0,7% i 1,1%, dok je u 2017. godini zabilježen rast po stopi od 1,7%.⁷

⁶ Baza podataka UINO BiH, preuzeta od Agencije za statistiku BiH

⁷ Podaci FZS

Rast ukupnog nivoa cijena ostvaren je u gotovo svim odjeljcima CPI indeksa ali je najznačajniji doprinos inflaciji bio u odjeljcima prevoza, alkoholnih pića i duhana, hrane i bezalkoholnih pića. Rast cijena prevoza bio je potaknut rastom cijena sirove nafte na svjetskom tržištu, dok je rast cijena duhana posljedica nastavka harmonizacije akciza na cigarete i duhan sa legislativom Evropske unije.

Uz pretpostavku nastavka trenda rasta proizvodnje u okviru prerađivačke industrije, povećanja proizvodnje električne energije i tradicionalno dobre rezultate u okviru rudarskog sektora, u 2018. godini se očekuje rast fizičkog obima industrijske proizvodnje od oko 5,0%.

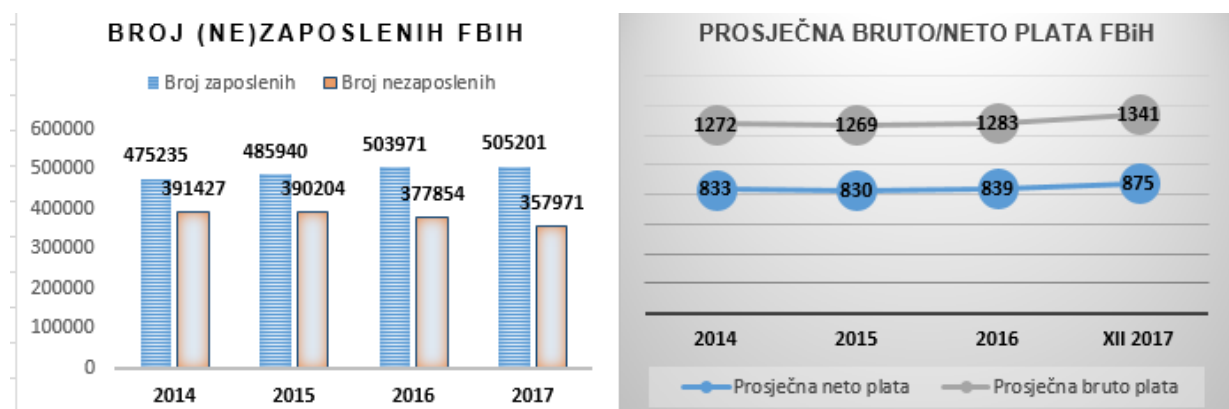
Reformske mjere koje provode nadležne institucije bi u periodu od 2019. – 2021. godine trebale rezultirati poboljšanjem cjelokupnog poslovnog ambijenta, što bi se direktno odrazilo na rast indeksa industrijske proizvodnje po prosječnoj stopi od 5,6%.

Povoljna dešavanja u eksternom okruženju u smislu pojačanja izvozne tražnje u 2018. godini bi trebala omogućiti nastavak visokog nivoa vanjskotrgovinske razmjene u Bosni i Hercegovini, te se u ovoj godini očekuje nominalni rast izvoza po stopi od 9,5% i uvoza po stopi od 6,4%. U narednom srednjoročnom periodu se, pod pretpostavkom pozitivnih efekata provedbe reformskih mjera, očekuju više stope rasta izvoza u odnosu na uvoz, što bi u konačnici trebalo rezultirati smanjenjem vanjskotrgovinskog deficita.

B. Tržište rada

Broj zaposlenih lica u Federaciji Bosne i Hercegovine uvećan je u gotovo svim područjima djelatnosti u kojima je glavni pokretač otvaranja novih radnih mjesta bio rast privatne potrošnje. Najznačajniji doprinos rastu bio je u djelatnostima prerađivačke industrije, trgovine na veliko i malo, te u djelatnosti pružanja smještaja i pripreme i usluživanja hrane.

Registrovana stopa nezaposlenosti u Federaciji Bosne i Hercegovine u posmatranom periodu se kretala od 46,9% u 2014 godini do 41,5% u 2017. godini.⁸

Na tržištu rada Bosne i Hercegovine se u tekućoj godini može očekivati nastavak trenda postepenog smanjenja stope nezaposlenosti, odnosno povećanje broja zaposlenih lica. Kao i prethodnih godina, intenzitet rasta broja zaposlenih lica i plata značajno će biti određen poslovnim ambijentom u Bosni i Hercegovini, odnosno u regionu. Prema projekcijama Evropske komisije u EU 28 takođe se očekuje postepeno smanjenje stope nezaposlenosti u

⁸ Stopa nezaposlenosti izračunata je kao odnos broja nezaposlenih prema ukupnom broju aktivnog stanovništva (zaposleni+nezaposleni), a prema podacima FZS-a

2018. godini na 7,3% u odnosu na 2017. godinu u kojoj je stopa nezaposlenosti iznosila 7,8%.⁹ Uz rast potražnje i bolji poslovni ambijent očekuju se veće mogućnosti zapošljavanja, a naročito u privatnom sektoru (industrija i trgovina). Prema navedenim dešavanjima u Bosni i Hercegovini se u 2018. godini može očekivati rast broja zaposlenih lica od 2,7% g/g, odnosno prosječne neto plate od 1,9%, dok se u periodu 2019 - 2021. godine može očekivati rast broja zaposlenih lica oko 2,5%-2,6% g/g, odnosno neto plaća 2,4%-2,8% g/g.¹⁰

POGLAVLJE II. SREDNJOROČNA FISKALNA PROGNOZA

Indirektni porezi

Srednjoročni plan ukupnih javnih prihoda za period 2019 - 2021. godina prati nastavak zabilježenog pozitivnog trenda ostvarenja prihoda i zasniva se na pozitivnim makroekonomskim pretpostavkama.

Konsolidirani plan prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine za 2019. godinu iznosi 8.725 mil. KM, čime je projiciran rast od 3,7% u odnosu na prethodni period. U narednim godinama očekivan je nastavak rasta prihoda prosječno za 3,5%.

Konsolidirani plan prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine uključuje plan prihoda Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine, kantonalnih budžeta i budžeta jedinica lokalne samouprave, plan poreznih prihoda - doprinosa vanbudžetskih fondova, te plan javnih prihoda ostalih korisnika (upravitelji za ceste, fondovi i sl.).

Od 01.02.2018. godine prihodi po osnovu namjenske putarine za autoceste povećani su sa 0,10 KM/l na 0,25 KM/l. Prikupljanje ovih prihoda vrši se na posebnom podračunu, otvorenom kod Centralne banke Bosne i Hercegovine. S obzirom da još uvijek nije utvrđena metodologija raspodjele između entiteta i Brčko Distrikta, plan raspoloživog dijela za Federaciju Bosne i Hercegovine za ovaj srednjoročni period nije iskazan u okviru ukupne konsolidacije prihoda u Federaciji BiH.

Također, potrebno je naglasiti da konsolidacija planiranih prihoda ne odražava cjelokupan plan fiskalnog okvira, s obzirom da nisu obuhvaćeni prihodi javnih preduzeća u Federaciji Bosne i Hercegovine, ukupan dug i primici.

U skladu sa navedenim, konsolidirani srednjoročni plan prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine uzeo bi prosječno učešće u BDP-u Bosne i Hercegovine od 25%, dok bi prosječno učešće istog u procijenjenom BDP-u Federacije Bosne i Hercegovine iznosilo oko 41%.

U plan ukupnih prihoda najvećim udjelom ulaze prihodi po osnovu indirektnih poreza. Projekcije ove kategorije prihoda temelje se na srednjoročnom planu ukupnih prihoda od indirektnih poreza na Jedinstvenom računu¹¹, koji u skladu sa svojim nadležnostima priprema Odjeljenje za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje. Iste su zasnovane na projekcijama kretanja makroekonomskih pokazatelja u navedenom periodu, kao i na historijskom trendu naplate ovih prihoda. Plan prihoda po osnovu indirektnih poreza uzima u obzir i efekte primjene Sporazuma o slobodnoj trgovini između Bosne i Hercegovine i EFTA, kao i efekte adaptiranog sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju EU (SSP), koji je u primjeni od 01.02.2017. godine.

Kako se u skladu sa članom 21. Zakona o sistemu indirektnog oporezivanja („Službeni glasnik BiH“, broj: 44/03) iznos prihoda od indirektnih poreza, koje Federacija Bosne i Hercegovine dobije u raspodjeli sa Jedinstvenog računa, umanjuje za iznos sredstava

⁹ Evropska komisija, European Economic Forecast, Institutional paper No.063, Fall 2017.

¹⁰ Dokument okvirnog budžeta - Makroekonomske projekcije, DEP, mart 2018.

¹¹ Preuzeto od strane Odjeljenja za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za indirektno oporezivanje u maju 2018. godine.

potrebnih za servisiranje vanjskog duga ovog entiteta, raspoloživi prihodi od indirektnih poreza za korisnike u Federaciji Bosne i Hercegovine će direktno ovisiti i od planiranog nivoa otplate u ovom srednjoročnom periodu.

Direktni porezi

Pored indirektnih poreza, o kojima je prethodno dat osvrt, značajno je posebno se osvrnuti na prihode po osnovu poreza na dohodak, koji su, prateći porast zaposlenosti, u 2017. godini porasli za 8% u odnosu na 2016. godinu.

Plan prihoda od poreza na dohodak za srednjoročni period 2019. - 2021. godina sačinjen je konzervativnim pristupom i prati prosječni prognozirani rast realnog BDP-a Federacije Bosne i Hercegovine od 3,5%. Također, projekcije su zasnovane na trenutnoj politici oporezivanja dohotka i ne uključuju procjenjene efekte predloženog novog Zakona o porezu na dohodak.

Kada je, na dalje, riječ o porezu na dobit prateći njegovo izvršenje od početka primjene novog zakonskog rješenja u 2016. godini uočen je značajan rast. Srednjoročni plan prihoda po osnovu poreza na dobit predviđa nastavak pozitivnog kretanja, čija prosječna planirana stopa rasta iznosi 3%, a ista je rađena konzervativnim pristupom, s obzirom na dužinu primjene novog Zakona, odnosno kratke serije podataka za formiranje osnovice plana. U narednom periodu nastaviti će se praćenje implementacije novog Zakona o porezu na dobit sa aspekta uticaja na promjenu nivoa ostvarenja prihoda, u cilju formiranja što reprezentativnijih ulaznih podataka za izradu projekcija.

POGLAVLJE III. POLITIKA PRIHODA I RASHODA ZA ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON

Raspodjela prihoda od indirektnih poreza sa Jedinstvenog računa za 2019. godinu za Zeničko-dobojski kanton očekuje se u iznosu od 204,6 miliona KM (uključujući Kantonalnu direkciju za ceste), što je više u odnosu na 2018. godinu.

Projekcije prihoda od poreza na dohodak za 2019. godinu na nivou kantona, uključujući zaostale obaveze po osnovu poreza na plaće iznose 29,9 miliona KM.

Porez na dobit preduzeća, izuzev banaka i drugih finansijskih organizacija, predstavlja u cjelosti prihod kantona. Uzimajući u obzir sve dostupne indikatore koji se odnose na projicirani rast bruto društvenog proizvoda, može se očekivati da će se po osnovu poreza na dobit u 2019. godini ostvariti 36,2 miliona KM.

Ukupni poreski i neporeski prihodi i primici bez kreditnog zaduženja koji bi trebali biti na raspolaganju u Budžetu Zeničko-dobojskog kantona u 2019. godini, projicirani su u iznosu od 323,5 miliona KM.

U tabeli 4. navedene su projekcije prihoda za Budžet Zeničko-dobojskog kantona za period 2019. - 2021. godine.

Tabela 4. Projicirani ukupni prihodi Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za period 2019.-2021. godine

Prihodi	Ostvareno	Planirano	Projekcija		
	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
POREZI	240,7	255,4	271,7	286,8	297,4
Indirektni porezi sa Jedinственог računa	179,5	193,5	204,6	217,3	225,4
Porez na dohodak	27,3	26,2	29,9	31,1	32,2
Porez na dobit	33,9	34,7	36,2	37,4	38,8
Porezi građana	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostali porezi	0,0	1,0	1,0	1,0	1,0
NAKNADE I TAKSE	5,9	6,0	6,0	6,1	6,4
Naknade i takse	5,9	6,0	6,0	6,1	6,4
NOVČANE KAZNE	6,3	6,2	6,5	6,8	7,2
Novčane kazne	6,2	6,1	6,4	6,7	7,1
Ostali prihodi	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
OSTALI NEPORESKI PRIHODI (sa namjenskim i vlastitim prihodima)	25,0	34,8	36,5	38,3	40,4
Ostali neporeski prihodi	25,0	34,8	36,5	38,3	40,4
FINANSIRANJE I TRANSFERI	4,2	4,7	2,8	3,0	3,1
Transferi	4,2	2,7	2,8	3,0	3,1
Finansiranje i privatizacija, prodaja imovine	0,0	2,0	0,0	0,0	0,0
KAPITALNI PRIMICI	30,0	12,0	10,9	6,6	0,0
UKUPNO (I+II+III+IV+V+VI)	312,1	319,1	334,4	347,6	354,5

Tabela 5. Projicirani ukupni rashodi Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2019.-2021. godine

Rashodi	Ostvareno	Plan	Projekcije		
	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
UKUPNO PLAĆE	166,3	174,7	178,8	179,9	183,8
Bruto plaće i doprinosi	143,7	151,4	154,8	155,7	159,6
Naknade troškova zaposlenih	22,6	23,3	24,0	24,2	24,2
MATERIJALNI TROŠKOVI	36,8	36,6	38,0	38,8	39,0
TEKUĆI TRANSFERI	59,9	70,6	72,0	73,5	77,9
Subvencije	6,7	14,7	15,0	15,5	17,0
Transferi pojedincima	38,8	40,3	41,0	41,0	42,0
Transferi drugim nivoima vlasti	11,3	12,1	12,5	13,0	13,5
Ostali tekući transferi	3,1	3,5	3,5	4,0	5,4

Kapitalni grantovi	9,9	5,6	9,5	18,0	18,0
Otplate kamate	2,2	1,8	2,2	1,4	0,7
Nabavka stalnih sredstava	9,8	15,8	15,7	20,0	22,0
Otplata duga	11,6	13,8	18,2	16,0	13,1
Pozajmice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
UKUPNO	296,5	318,9	334,4	347,6	354,5

POGLAVLJE IV. RIZICI

Glavni rizici za ostvarenje ovih projekcija se mogu klasifikovati u dvije grupe i to na eksterne i interne.

Ključni rizik za ostvarenje ovoga scenarija u kratkom roku bi mogle predstavljati interne dinamike u Bosni i Hercegovini koje se manifestuju kroz komplikovan sistem donošenja odluka i formiranje vlasti nakon općih izbora u 2018. godini. Takođe, eventualni zastoj u reformskim procesima gotovo sigurno bi se negativno odrazio i na ekonomski rast.

Srednjoročno, postoji rizik migracije stanovništva što bi uz ostalo moglo rezultirati smanjenjem produktivnosti rada i sporijim rastom BDP-a.

Kada je riječ o industrijskoj proizvodnji, izuzev svega navedenog, postoje i rizici nepovoljnih hidrometeoroloških prilika, od kojih zavisi cjelokupan sektor proizvodnje električne energije.

Najveći rizik po pozitivne promjene na tržištu rada predstavljaju eventualna odstupanja, odnosno neprovođenja planiranih strukturnih reformi. Na kretanje ukupnog nivoa cijena uticaj bi mogli imati interni (promjene cijena komunalija, povećanje akciza), kao i eksterni faktori (primarno kretanje cijena sirove nafte i hrane), te bi svako povećanje cijena koje je brže od pretpostavljenog u osnovnom scenariju moglo uvećati nivo inflacije.

Eksterno okruženje predstavlja ključnu strukturnu odrednicu domaće ekonomije, pa stoga i ključni rizik po ekonomski rast leži u eventualnom slabljenju izvozne tražnje, što bi dovelo do smanjenja izvoza proizvoda iz Bosne i Hercegovine na inostrana tržišta, posebno izvoza na tržišta zemalja EU.¹²

¹² Program ekonomskih reformi BiH 2018. – 2020., januar 2018.

POGLAVLJE V. SMJERNICE

- ❖ Neophodno je nastaviti mjere štednje. Odnos ostvarenja prihoda i rashoda iz kojeg proizilazi otežana likvidnost i budžetski deficit, zahtijevaju kontrolu efikasnosti troškova i njihovo smanjivanje, te stalni angažman kako bi se akumulirani deficit smanjivao. Ovim načelima treba prilagoditi planiranje i treba ih primjenjivati u realizaciji Budžeta;
- ❖ Nastaviti politiku veće efikasnosti budžetskih korisnika u pogledu racionalnog upravljanja resursima;
- ❖ Konstantno provoditi aktivnosti na usklađivanju budžetske potrošnje i ostvarenih prihoda što podrazumijeva:
  1. Ograničavanje rasta zapošljavanja i troškova plaća i naknada;
  2. Ograničavanje rasta i veća kontrola utroška sredstava za materijal i usluge;
  3. Restriktivno planiranje i veća kontrola tekućih i kapitalnih transfera;
  4. Realno planiranje nabavke stalnih sredstava.
- ❖ Inicirati kod nadležnih institucija provođenje aktivnosti od strane kontrolnih organa na efikasnijoj kontroli i naplati javnih prihoda;
- ❖ Nastaviti aktivnosti na izmjenama Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine u cilju pravednije raspodjele javnih prihoda u korist Zeničko-dobojskog kantona;
- ❖ Izvršiti analizu propisa Zeničko-dobojskog kantona koji zahtijevaju izdvajanja iz budžeta, odrediti se u pogledu prioriteta potrošnje, te pristupiti izmjenama istih u cilju smanjivanja izdvajanja iz budžeta.

Broj: 02-_____/18.

Datum, 22.06.2018. godine

Z e n i c a

PREMIJER

Miralem Galijašević

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo finansija,

1x Svim ministarstvima i drugim tijelima kantonalne uprave,

1x a/a.